

**SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM ZAMĚŘENÝ
NA ANALÝZU STRUKTURY POSTOJŮ
A OČEKÁVÁNÍ VEŘEJNOSTI K OBLASTI ŠKOLSTVÍ, VÝCHOVY A
VZDĚLÁVÁNÍ**

Část 2. Postoje rodičů a žáků ke vzdělávání/ Praha, květen 2009

Úroveň současné školy a význam vzdělání

Rodičovská veřejnost hodnotí úroveň našeho základního školství vcelku příznivě - podle tří čtvrtin rodičů je dobrá. Při porovnání úrovně současného základního školství s dobou, kdy základní školu navštěvovali rodiče, vstupují do hodnocení dva vzájemně spjaté politicko-historické faktory: jednak faktor vývoje materiální a ekonomické úrovně společnosti, který se projevuje v lepším hodnocení materiálního a technického vybavení škol, jednak faktor přechodu od totalitního k demokratickému systému, který má své vyjádření v příznivějším hodnocení dnešních možností diskuse a vyjádření vlastního názoru žáků; za jeho odvrácenou stranu lze však považovat kritické posuzování disciplíny a pořádku v současné škole.

Ostatní zkoumané složky hodnocení úrovně základního školství už nejsou v historické perspektivě vnímány tak výrazně. Mínění o stejné úrovni současného a minulého, tj. komunistického školství je velmi rozšířené při hodnocení úrovně odborných znalostí učitelů, užitečnosti učiva pro výkon zaměstnání, úrovně ředitelů a řízení základních škol, využitelnosti učiva pro mimopracovní život a snahy učitelů dát žákům to nejlepší a převažuje zejména při hodnocení poctivého a citlivého přístupu učitelů k žákům a lidských a morálních kvalit učitelů.

Na stranu lepšího hodnocení školství v době vlastní docházky se názory rodičů přiklánějí – vedle již zmiňované disciplíny a pořádku – ještě u dalších složek, které mají vesměs morálně-volní obsah. Jde o morální výchovu žáků, snahu žáků se dobře učit a vztahy mezi učiteli a žáky. Jen malá část rodičů považuje současné školství v těchto aspektech za lepší, časté jsou názory, že se situace v nich nezměnila nebo že se zhoršila.

Většina jak rodičů, tak žáků se kloní k názoru, že dnešní děti potřebují získávat celkově spíše jiné vědomosti a dovednosti než jejich rodiče v době své školní docházky. Zvláště silně je tento názor zastoupen mezi žáky středních odborných škol a učilišť. Rozhodně jiné vědomosti a dovednosti by měly děti získávat – podle názoru rodičů i žáků - v oblasti výpočetní techniky a ICT, v oblasti managementu, ekonomiky, podnikání a obchodu, i v oblasti cizích jazyků, práce s informacemi a v oblasti technických a technologických znalostí. Méně jednoznačně, nicméně s převahou názorů, že dnes je třeba převážně jiných vědomostí, jsou vnímány oblasti „soft skills“ jako tvorba vlastního názoru, schopnost rozhodovat se, řešení nestandardních úkolů a komunikace. Poměrně překvapivě však jen necelá polovina respondentů z řad rodičů i žáků má za to, že převážně jiné vědomosti potřebují dnešní děti v oblasti společenských věd a novodobých dějin.

V chápání významu základního a středního vzdělání převažuje mezi žáky pragmatické, instrumentální pojetí. Žáci od školy očekávají zejména získání znalostí pro další studium (to se týká zejména studentů gymnázií), případně získání ukončeného vzdělání. Žáci středních odborných škol a učilišť nejčastěji chtějí získat odborné a praktické znalosti pro zaměstnání. Mezi žáky povinného vzdělávání a hlavně mezi žáky odborných škol je velmi rozšířen názor, že by se měli ve škole učit jen to, co budou v životě potřebovat. Žáci vyššího stupně gymnázií ho většinou nesdílejí. Typický je pro ně spíše jiný typ „vzdělávacího utilitarismu“: že vzdělávání by mělo ústít v přípravu na přijímací zkoušky na vysokou školu.

Rodiče jednoznačně deklarují kvalitu vzdělání dítěte jako důležitou hodnotu, a byť převážně s jistými výhradami, považují vzdělání, jehož se dostává jejich dítěti, za dobré. Dvoutřetinová většina rodičů považuje za důležité, aby jejich dítě dosáhlo vysokoškolského vzdělání, a ještě o něco více je těch, kteří by považovali za neúspěch, kdyby jejich dítě nedosáhlo maturity. Naprostá většina přitom vítá trend zvyšování podílu maturantů a studentů VŠ. Vzdělanostní aspirace stoupají se vzděláním rodičů, ovšem i mezi rodiči se vzděláním bez maturity více než polovina považuje za důležité co nejvyšší vzdělání svého potomka. Žáci v naprosté většině reflektují důležitost, kterou jejich škole a učení přikládají jejich rodiče a sami deklarují značnou motivovanost, jak pokud jde o známky, tak co se týče faktického efektu vzdělávání. Poněkud nižší rozsah motivovanosti byl zjištěn u žáků vyššího stupně gymnázií – je mezi nimi méně těch, kteří kladou důraz na to, aby se ve škole co nejvíce naučili, i těch, pro něž jsou důležité co nejlepší známky. Zároveň většina z nich uvádí, že školu navštěvuje ráda – na rozdíl od značné části žáků středních odborných škol a učilišť.

Obsah vzdělávání a jeho cíle

Ve vzdělávacích prioritách se výrazně prosazuje pragmatický přístup: jak žáci, tak rodiče nejčastěji na prvním místě uvádějí, že vzdělávání by mělo cílit k přípravě na přijímací zkoušky na vyšší stupeň vzdělávání. Zvláště výrazná je tato priorita u žáků. V pořadí cílů nejsou mezi rodiči a žáky diametrální rozdíly, spíše existují jisté difference v akcentech, vyplývající z kvantitativně i kvalitativně odlišné životní a historické zkušenosti. Žáci kladou poněkud větší důraz na sociální dovednosti z oblasti asertivního chování, u rodičů lze naproti tomu vyzorovat silnější podporu znalostních i metodických cílů a také cílů s jistým etickým rozměrem (zejména respekt ke starším a k autoritám). Není překvapivé, že žáci odborných škol kladou častěji důraz na odborné znalosti a praktické dovednosti, žáci gymnázií zejména na přípravu na přijímací zkoušky a na metodiku práce s informacemi.

Podle názorů rodičů i žáků by ve vzdělávání měl být čas věnovaný oběma složkám – znalostem, jež lze známkovat, a dovednostem, které lze známkovat těžko – přibližně vyrovnaný.

Rodiče pocítují deficit v oblasti výchovného působení školy. Spíše menší část rodičů má za to, že se dnešní škola snaží vést děti k prosociálním postojům, a naopak zřetelná většina je pro, aby škola děti vychovávala, i kdyby to mělo být na úkor výuky znalostí a dovedností, a také – a to ještě o něco častěji – aby je vedla k sebeprosazení v současném světě.

Názory na reformu školství

Jak mezi rodiči, tak mezi žáky mírně převažuje názor, že způsob, jakým učitelé na základních školách vyučují, je třeba změnit. Otevřeně proreformní postoj projevují rodiče častěji než žáci. Zajímavý je přitom náznak zjištění, že v domácím prostředí, tedy v blízkosti rodičů, projevují žáci častěji souhlas s reformou než v prostředí školy, tedy pod vlivem učitelů.

Ani většina rodičů, ani většina žáků nebyla ze strany školy seznámena se záměry a cílem reformy školství.

Za nejdůležitější reformní opatření rodičovská veřejnost považuje jednak dva pilíře školské reformy, tj. důraz na kompetence a větší využití jiného než frontálního způsobu výuky, jednak opatření směřující k posílení kázně a pořádku při výuce, vč. zavedení ochrany učitele jako veřejného činitele. Další klíčové prvky reformy, jako samostatnost škol, pokud jde o program vzdělávání, nebo změnu vztahu učitele a žáka na vztah partnerský, už mají podporu zřetelně vlažnější. Ještě méně důležitý je pro rodiče větší důraz na výuku matematiky a přírodovědných předmětů. Změna spočívající v rušení víceletých gymnázií a podpoře společného vzdělávání dětí je nejčastěji považována za zbytečnou. Z poznatků o názorech veřejnosti na řešení nerovností ve vzdělávání lze usuzovat, že značná část rodičů by takovou změnu zřejmě nepovažovala za funkční.

Dobrá škola a dobrý učitel

Žáci i rodiče si představují ideální školu vcelku podobně, v některých akcentech se však jejich představy poněkud liší. Zatímco žáci kladou trochu větší důraz na spravedlivý, přátelský a také poutavý přístup učitelů a školy, u rodičů je na prvním místě odbornost učitelů a významný je i jejich lidský rozměr. Je asi přirozené, že rodiče považují za důležitější dobrou pověst školy, kázeň a vysoké nároky na žáky, zatímco pro jejich děti je důležitější (byť to zdaleka není prioritou), aby měly co nejméně domácích úkolů.

Pro to, aby byl pedagog žáky oblíben a oceňován, je rozhodující jeho odbornost a didaktické schopnosti a dovednosti, k nim se přidává smysl pro humor, objektivita a spravedlnost. Atraktivní metody výuky, přátelský přístup a také schopnost udržet kázeň jsou s dobrým učitelem či učitelkou spojovány o něco méně intenzivně, ale rovněž naprosto většinově. Relativně nejméně často žáci vypovídají o tom, že jejich oblíbený učitel či učitelka je přísný(á) a náročný(á).

Hodnocení vlastní školy/školy dítěte

Za nejlepší na své škole, resp. na škole, kam chodí jejich děti, považují žáci i rodiče odborné znalosti a také morální kvality učitelů, v případě rodičů i budovu školy a vybavení učeben. Poměrně kriticky však hodnotí schopnost učitelů vstřípit žákům morální zásady a věnovat se jim individuálně, jejich vážnost a přirozenou autoritu a pořádek a disciplínu při vyučování. Lze tedy říci, že rodiče i žáci považují učitele za solidní odborníky ve svých předmětech a za osobně slušné lidi, ale nemyslí si, že by byli dostatečně připraveni na výchovnou část svého

působení a zejména na udržení pořádku při vyučování. Rodiče a děti se poněkud rozcházejí v názoru na obsah vzdělávání: žáci mají častěji pocit, že se neučí zcela důležité věci.

Celková image „vlastní školy“ je poměrně pozitivní. Jejimi nejpříznivějšími složkami jsou celková kvalita a potenciál k dalšímu zlepšování, kvalita výstupu, přátelská atmosféra, intelektuální potenciál, kvalita pedagogů i prestiž. Další hodnocené aspekty v pořadí se týkají zábavnosti a poutavosti, ale také pocitu spravedlnosti, vnímání pořádku i pokrokovosti. Poměrně nejednoznačné je vnímání školy na škále od obtížné po snadnou – s výsledným mírným příklonem k obtížnosti – a zejména na škále od bohaté po chudou; výsledek svědčí o tom, že žáci v průměru svou školu nepovažují ani za bohatou ani za chudou, přičemž jde vlastně o nejkritičtější vnímanou položku. Žáci víceletých gymnázií vidí svou školu celkově lépe než žáci základních škol a projevuje se to zejména ve vnímání intelektuálního potenciálu, kvality výstupu, zajímavosti, prestiže, kvality pedagogů a spravedlnosti. Na druhé straně kritičtěji vidí školu zejména žáci odborných škol. Nepříznivě vnímají zejména kvalitu učitelů, ale také spravedlivost, atmosféru či intelektuální úroveň.

Vztah ke škole

Ačkoli hodnotu dobrého vzdělání vlastního dítěte vyznává naprostá většina rodičů, v praktickém přístupu k výběru konkrétní školy se to projevuje jen u části z nich. Mírná nadpoloviční většina školu pro své dítě nijak nevybírala a poslala je do nejbližší školy, která byla k dispozici. Mezi ostatními je nejčastějším způsobem výběru školy dotazování rodičů v okolí na zkušenosti a výběr podle pověsti. Jen poměrně malá část rodin školu osobně obešla a navštívila i výuku nebo hledala skutečně výběrovou školu bez ohledu na vzdálenost od místa bydliště a nutnost dítě do školy vozit. Náročnost výběru je pochopitelně výrazně závislá na vzdělání rodičů a jejich socioekonomickém statusu.

Náročností výběru je podstatně ovlivněna spokojenost rodičů se školou. Rodiče, kteří školu vybírali, oceňují zejména lidské kvality pedagogů, zajímavost výuky a náročnost školy a také sociální původ spolužáků a častěji si stýskají na vzdálenost školy a nutnost dojížděky. U rodičů, kteří výběr neřešili a dítě dali do nejbližší školy, je blízkost naopak největší výhodou a častějším důvodem jejich stížnosti je chování spolužáků, nepříjemná atmosféra ve škole a nudná výuka.

Změna vztahu učitelů a žáků ve smyslu vytvoření partnerského vztahu se dosud ve větší části škol neprosadila. Více než polovina žáků povinného vzdělávání sice má pocit, že učitelé se o jejich názory zajímají, jen každý pátý si však myslí, že může i ovlivnit to, jak bude škola vypadat, a odstranit to, co se mu nelíbí. Na středních školách jsou tyto ukazatele ještě o něco horší, zejména v kategorii středních odborných škol a učilišť.

Informace, které vytvářejí obraz školství potýkajícího se s problémem velké nekázně žáků, neplynou jen z médií, která přinášejí zprávy o různých excesech, ale od samotných dětí dotazovaných rodičů. Mezi rodiči, kteří velmi dobře znají školu, kam chodí jejich dítě, a mezi těmi, kdo se s dětmi denně baví o škole, je sice procento mínění, že se v dnešní škole daří držet kázeň na dostatečné úrovni, mírně vyšší, nicméně opačný názor i mezi nimi jasně převažuje. Volání po nových možnostech učitelů k udržení kázně se ozývá od drtivé většiny

rodičů a je prakticky univerzální – týká se jak těch rodičů, kteří školu svého dítěte dobře znají a denně školní události probírají, tak těch, kteří jsou od školy „více vzdáleni“. Různá jsou však měřítka, která kladou na kázeň ve škole rodiče a která uplatňují jejich děti. Zatímco mezi rodiči vidí kázeň jako dostatečnou jen zhruba čtvrtina, mezi žáky bezmála dvě třetiny.

Školní vyučování má pro žáky tři dominantní zábavné prvky: poutavý výklad v některých předmětech, výuku na počítačích a přestávky spojené se zábavou se spolužáky. Konkurovat jim mohou hodiny tělesné výchovy, hodiny s oblíbeným učitelem, diskuse a besedy či exkurze, praktická cvičení nebo projektová výuka. Prvky vyučování, které souvisejí s vlastní aktivitou žáka (kreativní a samostatná práce nebo prezentace), byly uváděny znatelně méně často. Nejvíce žákům ve škole vadí nebo je otravuje nezáživná výuka, chování jejich neukázněných spolužáků a nespravedlnost některých učitelů. Žáci většinou nepochybují o tom, že škola by děti mohla bavit podstatně více než dnes. Volají zejména po rozmanitější výuce a po učitelích, kteří dokáží zaujmout, poukazují i na potřebu větší volnosti a diskuse. Relativně časté jsou návrhy směřující k redukci rozsahu učiva a úkolů i k obsahu vzdělávání nebo k technickému vybavení školy.

Úroveň zájmu o školu, její znalosti i frekvence neformální komunikace s dítětem o škole je mezi rodiči dosti vysoká. Jen málokterý rodič přiznává, že školu, do níž chodí jeho dítě, zná jen málo. Většina pravidelně chodí na rodičovské schůzky, hodně rodičů zná učitele a je v kontaktu s životem školy. Pouze zkušenost z návštěvy vyučování je řídká.

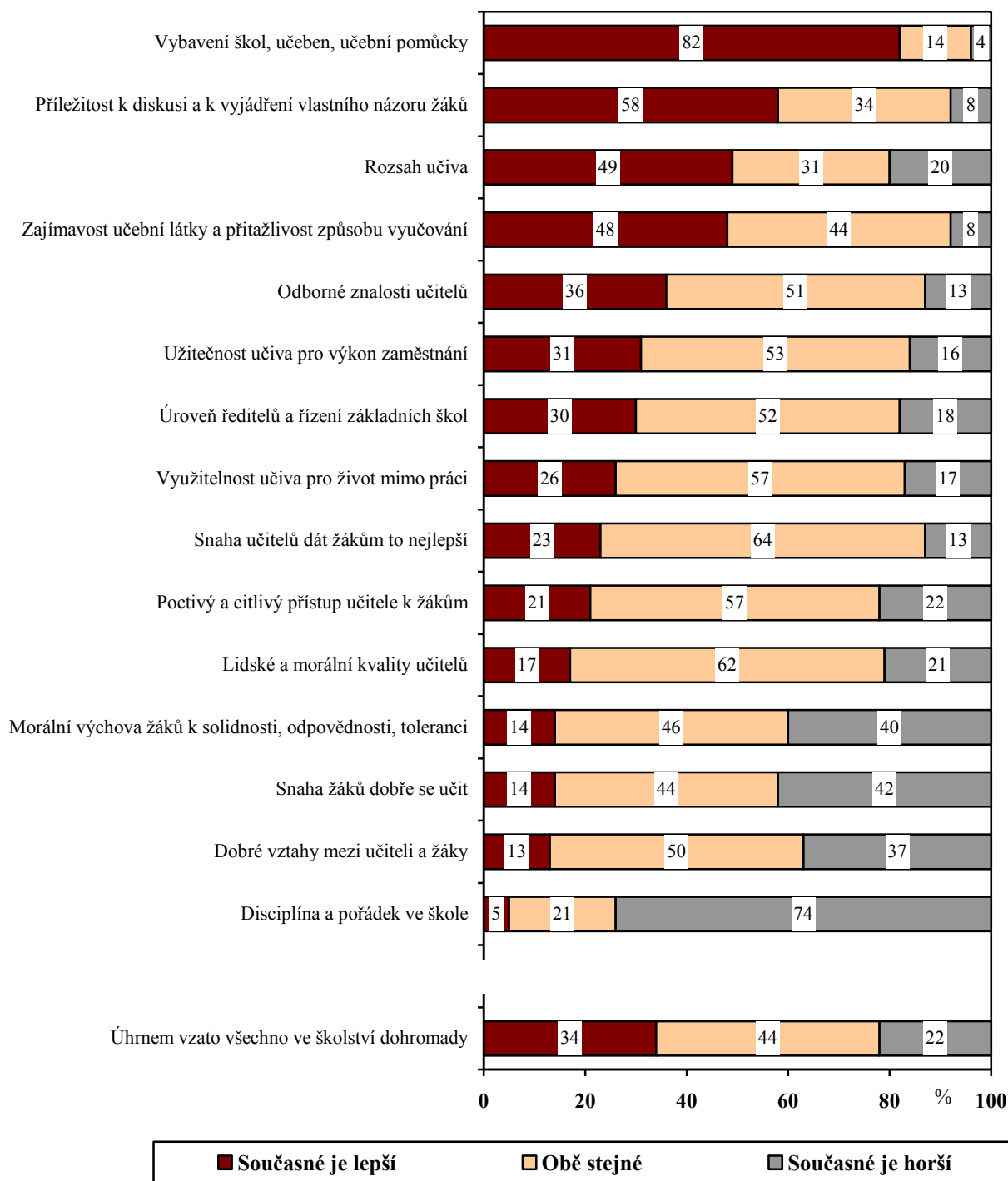
Škola je častým tématem neformální komunikace rodičů s dětmi, rozhovory o škole a o vyučování se v rodinách odehrávají většinou každodenně nebo několikrát týdně. Jejich náplní jsou hlavně školní známky a zážitky ze školy, dále úkoly a pomoc s učením nebo vztahy se spolužáky. Dvě třetiny žáků uvádějí, že alespoň několikrát do roka mají s rodiči neshody ohledně školy. Naprostá většina rodičů se podle svých dětí alespoň občas zajímá o školu a školní výuku, značná část pomáhá i s domácími úkoly.

Sociologické výzkumy dlouhodobě ukazují, že školství patří mezi poměrně dobře hodnocené oblasti života české společnosti. Spokojenost s jeho úrovní převažuje nad nespokojeností.¹ Z hlediska jednotlivých typů škol je nejlépe hodnocena úroveň vzdělávání na gymnáziích a na vysokých školách, dále na základních a středních odborných školách a relativně nejhůře na středních odborných učilištích, ovšem i na nich převážně pozitivně.²

¹ Viz Straková, J., J. Basl, A. Veselý 2006: „Základní a střední školství: po větší změně není poptávka.“ SoÚ AV ČR. Tisková zpráva 6. 4. 2006.

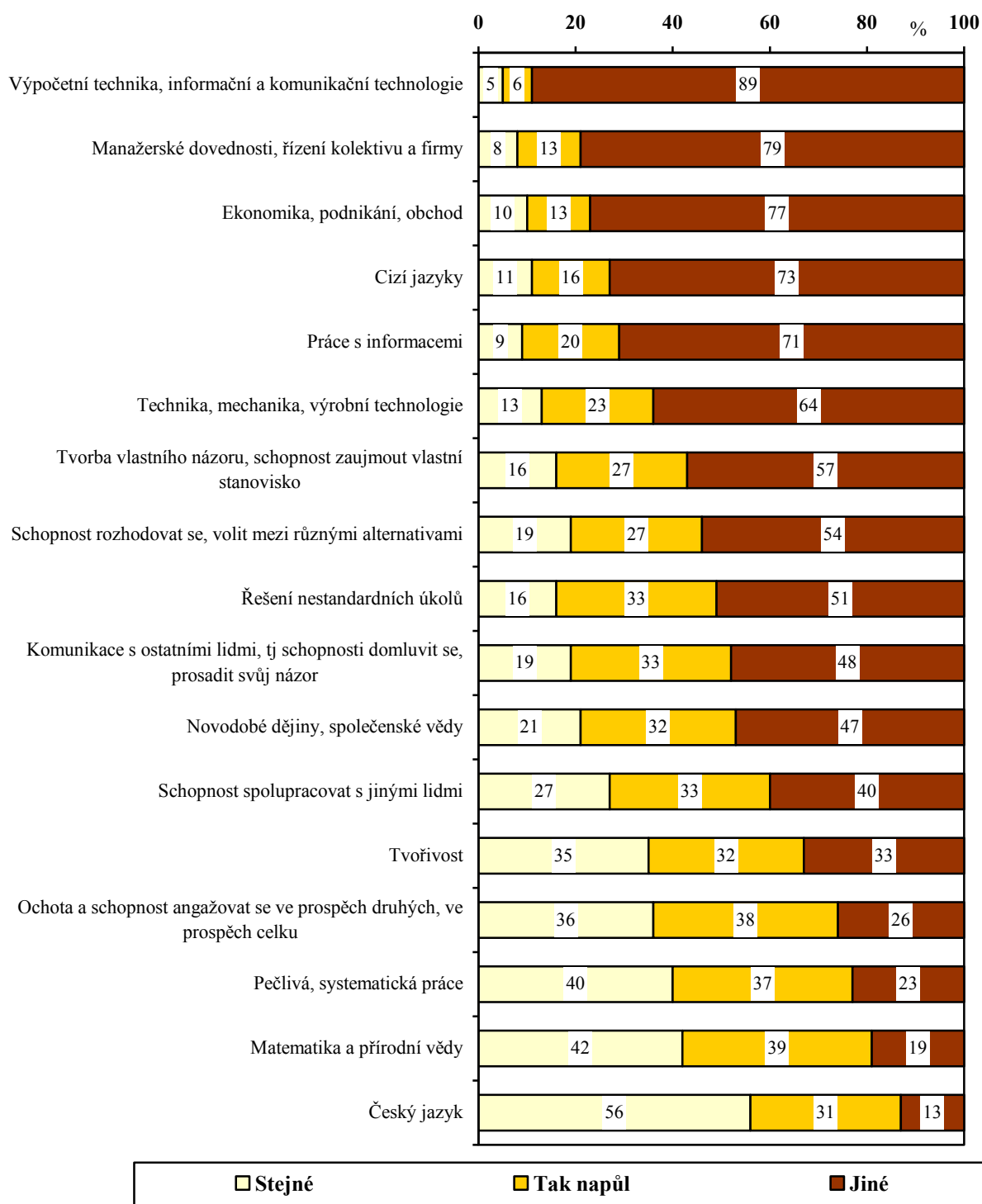
² Viz Horáková, N. 2004: „České školství očima veřejnosti.“ CVVM SoÚ AV ČR. Tisková zpráva 5. 11. 2004.

„Zamyslete se nad podobou a úrovní naší základní školy. Srovnáte-li to s podobou a úrovní školství, kdy jste základní školu navštěvoval(a) Vy, je současné školství podle Vás na lepší, stejné nebo horší úrovni z následujících hledisek?“

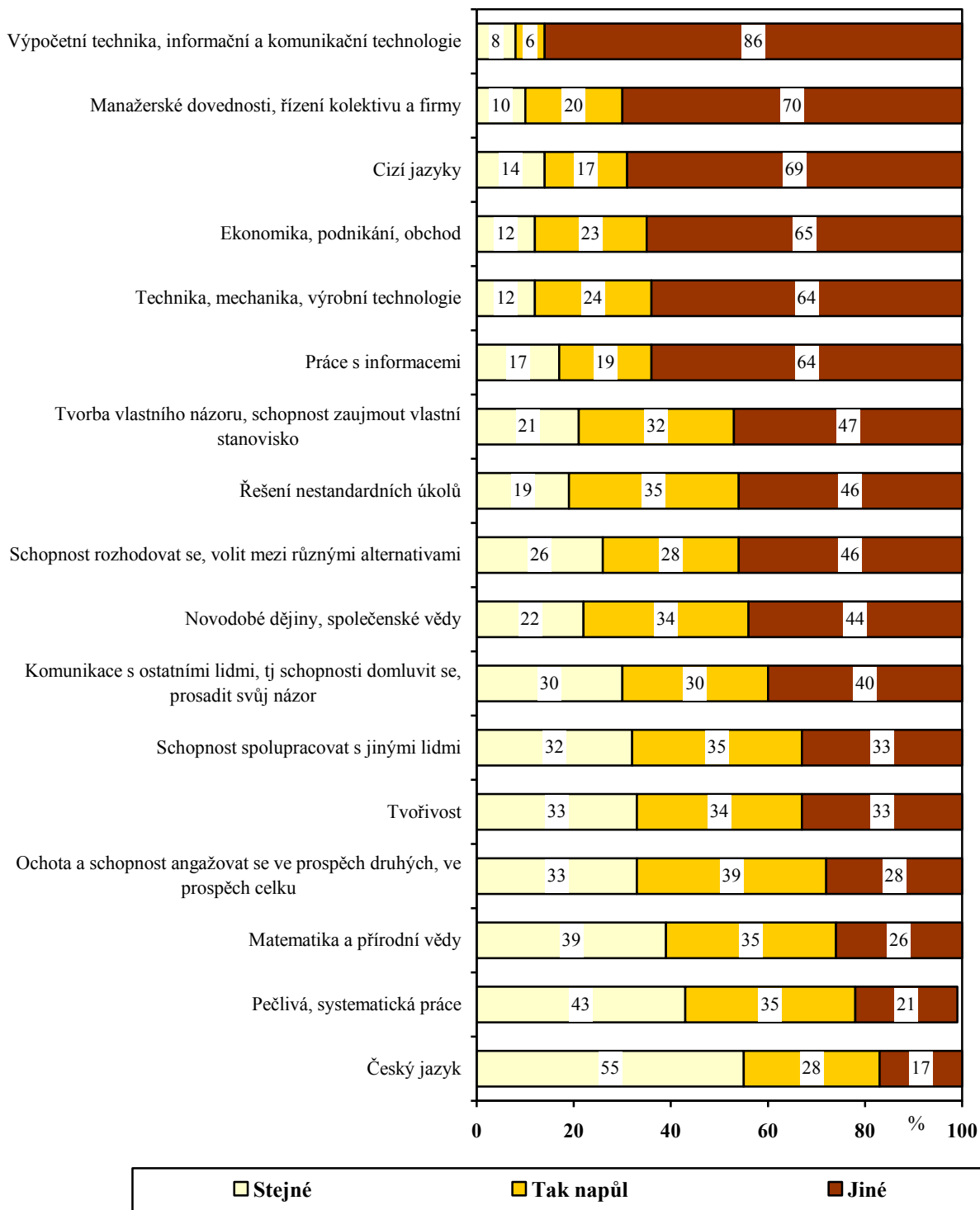
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce RODINA – Rodiče o škole a vzdělávání, 4/2009, 583 respondentů

„Nyní Vám budu číst různé oblasti a Vy mi prosím u každé řekněte, zda a do jaké míry podle Vás dnes mladí lidé v této oblasti potřebují stejné či jiné vědomosti a dovednosti než získávali jejich rodiče.“

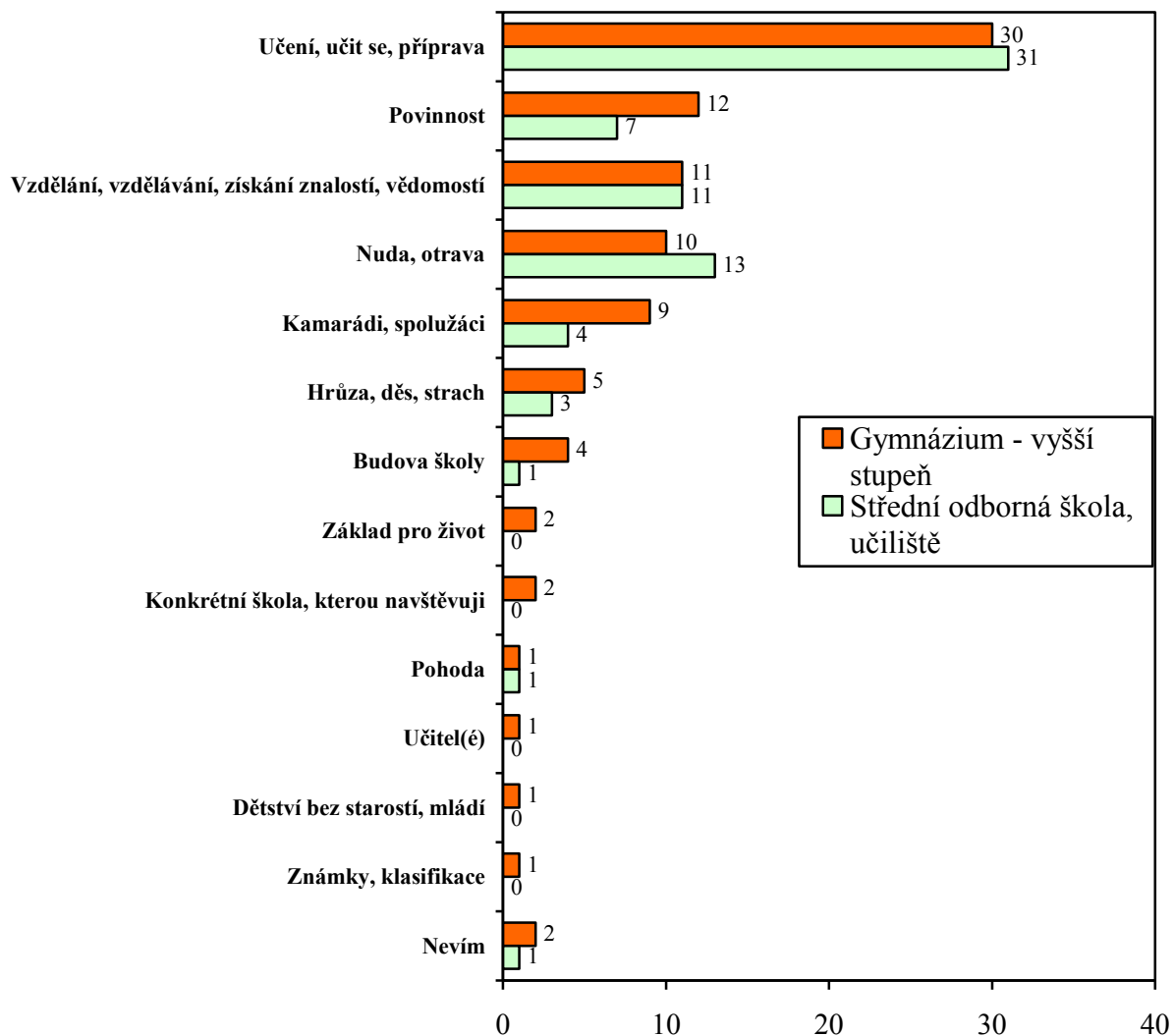
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce RODINA – **Rodiče** o škole a vzdělávání, 4/2009, 583 respondentů

„Nyní Ti budu číst různé oblasti a ty mi prosím u každé řekni, zda a do jaké míry podle tebe dnes mladí lidé v této oblasti potřebují stejné či jiné vědomosti a dovednosti než získávali jejich rodiče.“

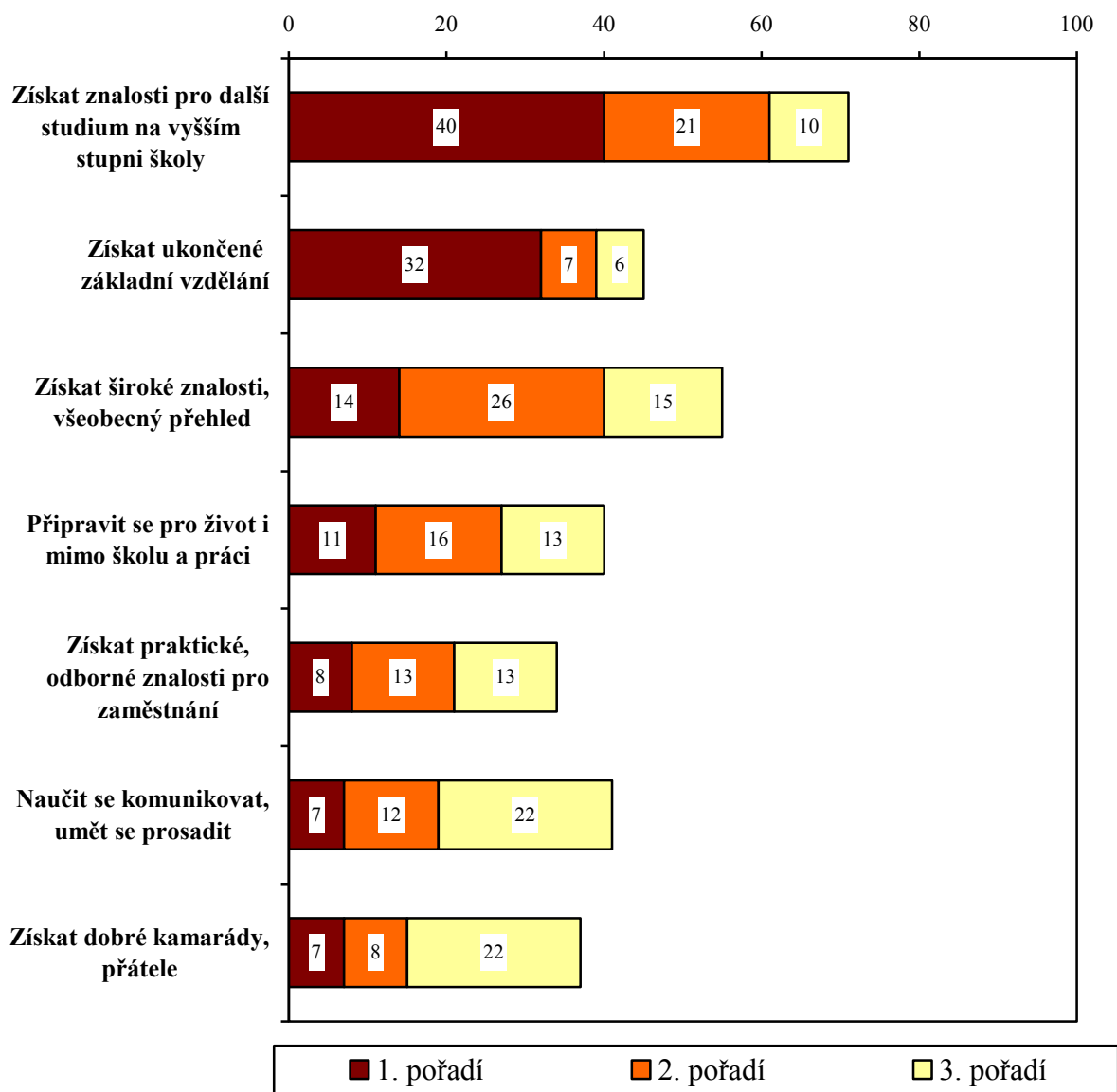
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
 Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

"Když se řekne "škola", které jedno slovo se ti nejdříve vybaví?" (spontánní odpovědi na otevřenou otázku, v %)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
 Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
 232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

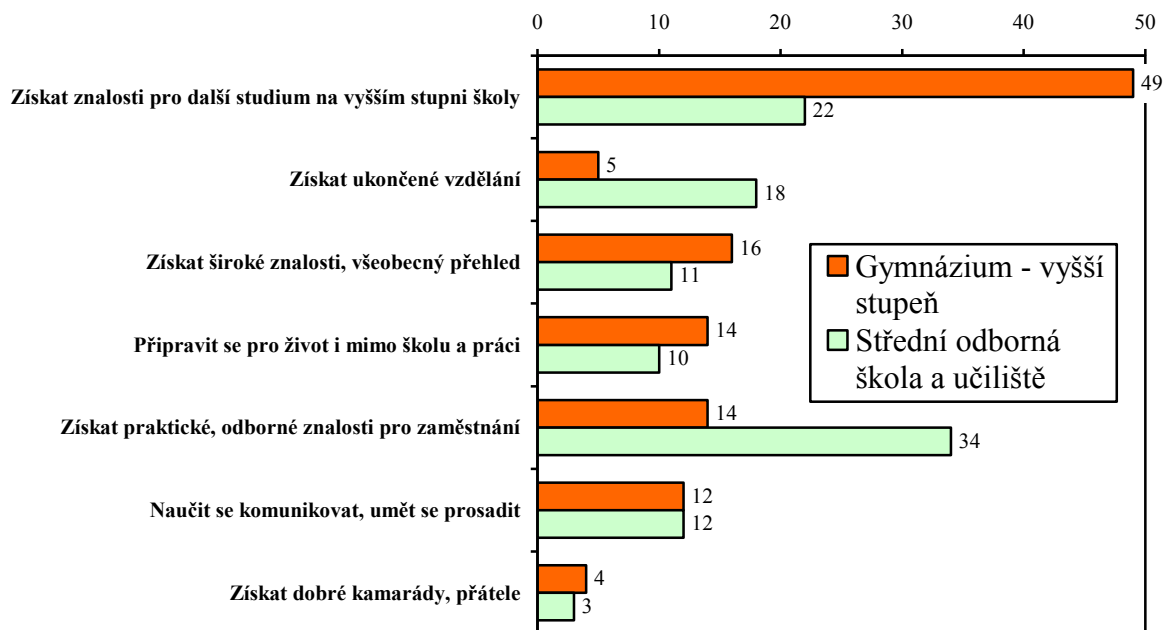
"Co od školy celkově očekáváš, k čemu Ti vlastně je, co by Ti měla přinést? Vyber, co je podle Tebe nejdůležitější, co je druhé a třetí v pořadí:" (%)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
 Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií;
 Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 375 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií;

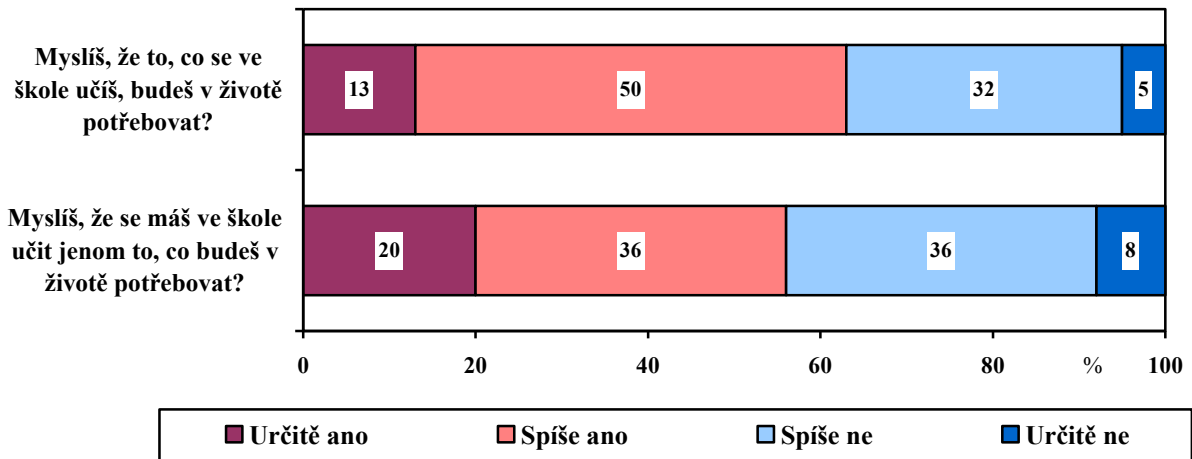
"Co od školy celkově očekáváš, k čemu Ti vlastně je, co by Ti měla přinést?" Srovnání

1. pořadí (%)

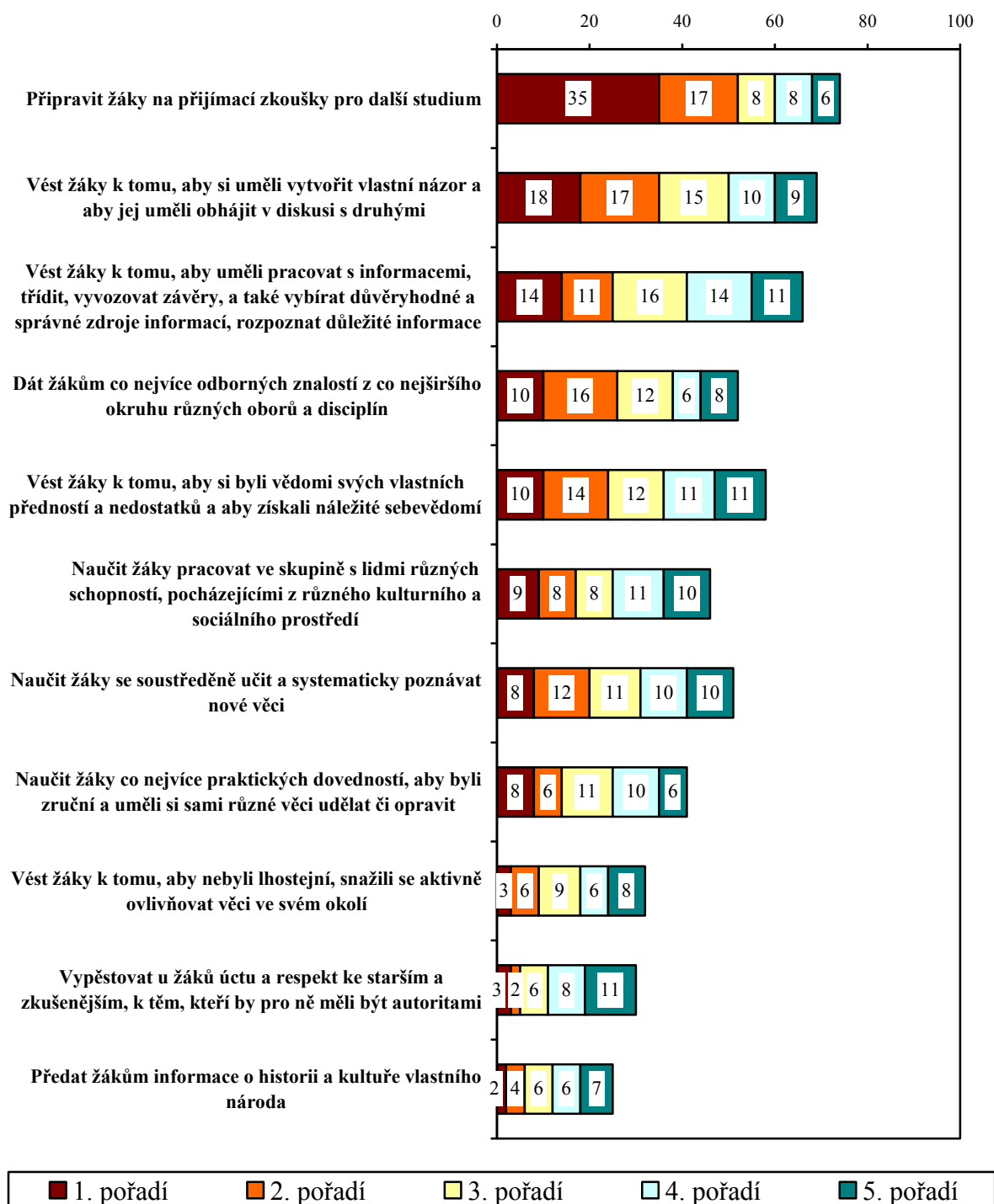
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
 Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
 232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

Význam vzdělání - pohled žáků

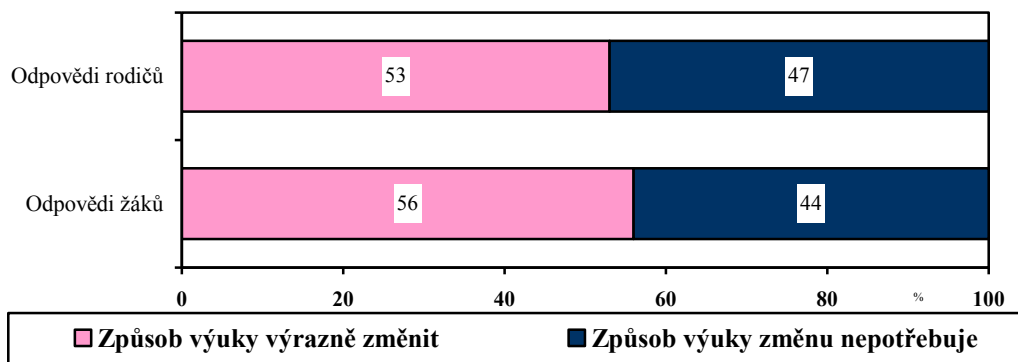
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009, 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

"Vyber z 11 kartiček, na kterých je seznam věcí, které by mohla škola žáky naučit, tu oblast, která je pro tebe osobně nejdůležitější, pak vyber druhou věc v pořadí důležitosti, třetí, čtvrtou a pátou nejdůležitější:" (%)

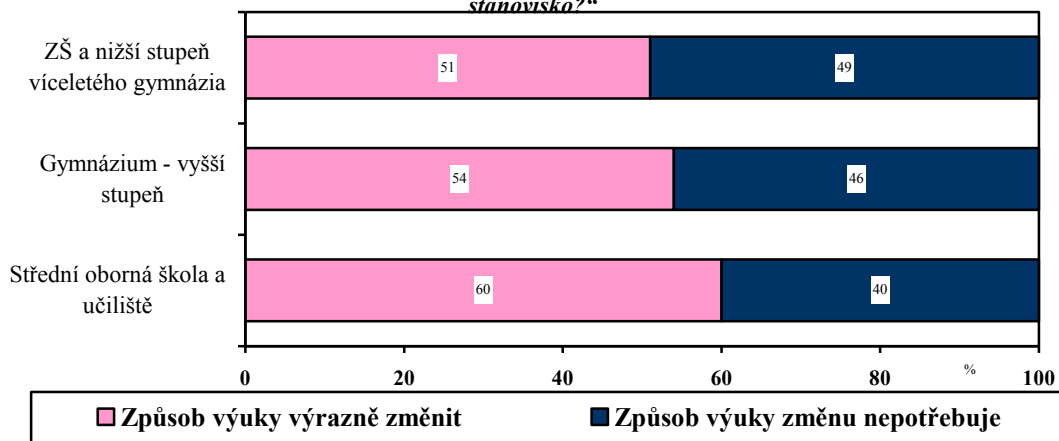
Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
 Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

„Někteří lidé říkají, že způsob, jakým učitelé na základních školách vyučují, je třeba výrazně změnit. Jiní říkají, že způsob výuky na základních školách je dobrý a žádnou výraznou změnu nepotřebuje. Který z těchto názorů vystihuje lépe Vaše stanovisko?“

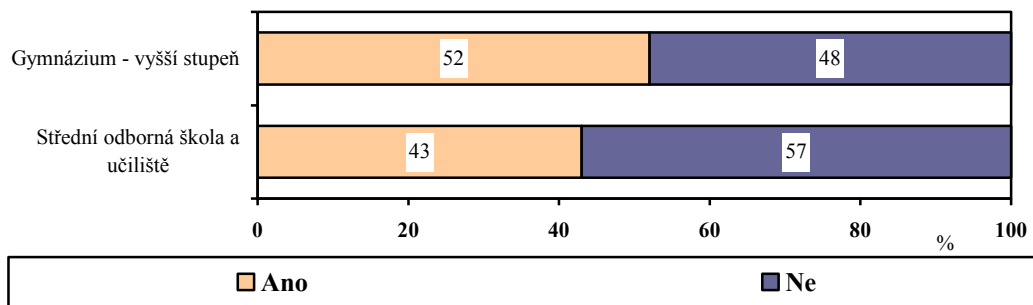
Rodiče o škole a vzdělávání, 583 respondentů,
Žáci o škole a vzdělávání, 385 respondentů –

„Někteří lidé říkají, že způsob, jakým učitelé na základních školách vyučují, je třeba výrazně změnit. Jiní říkají, že způsob výuky na základních školách je dobrý a žádnou výraznou změnu nepotřebuje. Který z těchto názorů vystihuje lépe Vaše stanovisko?“

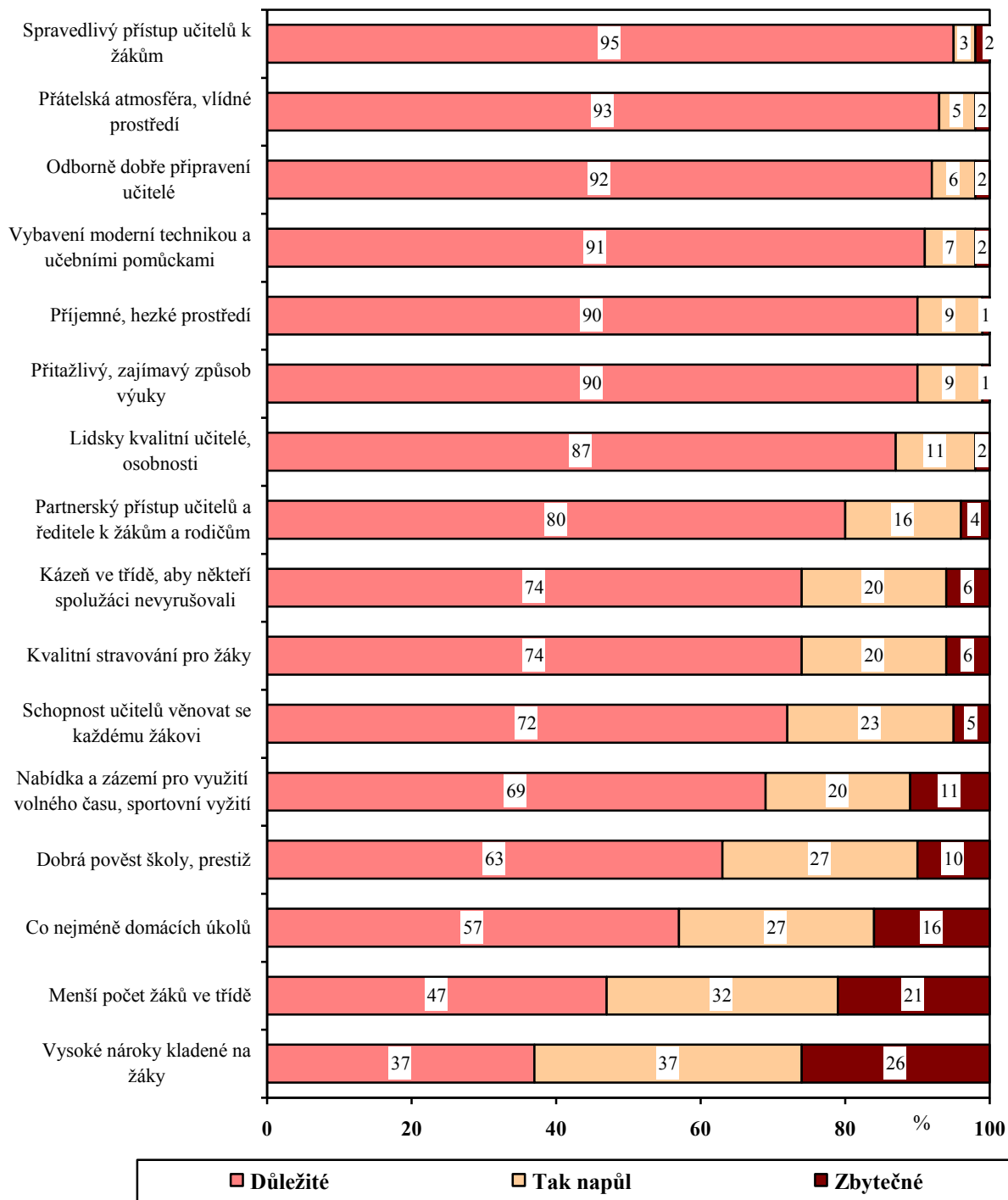
375 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií,
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

"Je podle tebe nějaká reforma školství žádoucí, potřebuje stávající systém vzdělávání podstatnou změnu?"

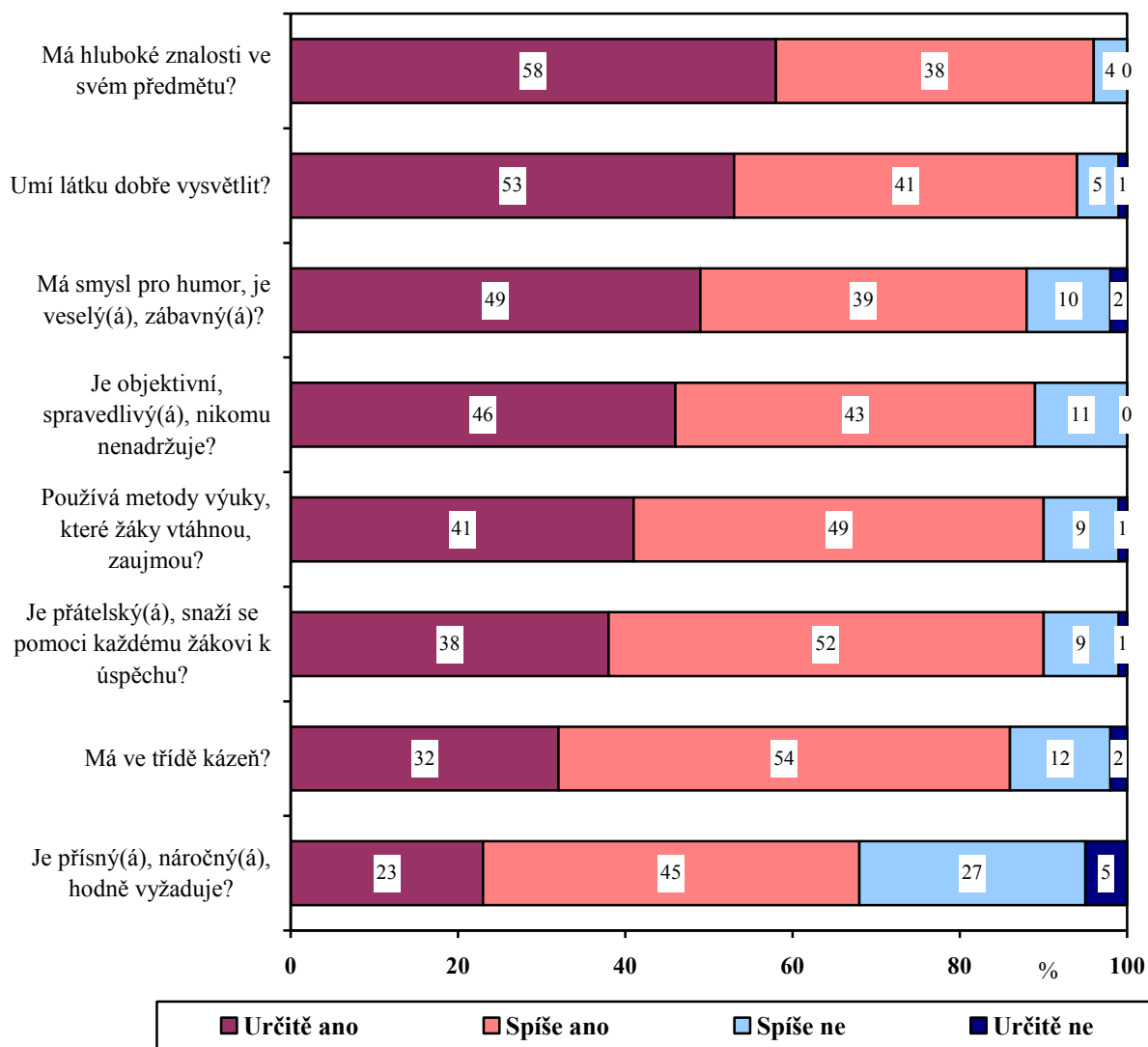
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

„Jak by měla vypadat škola, do které bys rád(a) chodil(a), čím by se měla vyznačovat? Přečtu ti několik věcí a ty mi prosím u každé řekni, do jaké míry je důležité, aby se tím škola podle tvých představ vyznačovala.“

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009, 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

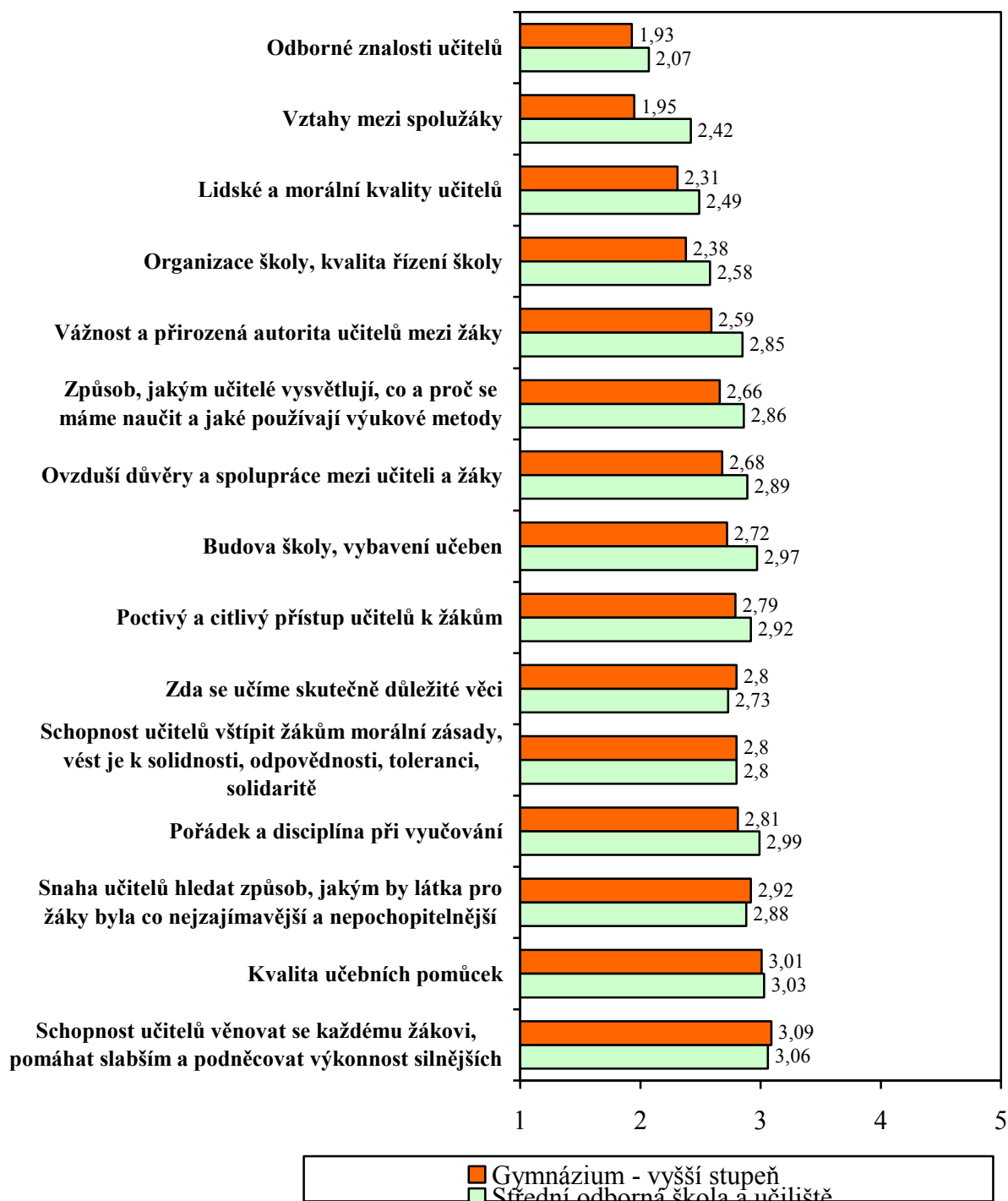
„Vzpomeň si na některou učitelku nebo učitele, kterou či kterého máš rád(a). Řekl(a) by, že:“ (%)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce RODINA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009, 385 respondentů – žáků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

Hodnocení školy, do které chodím

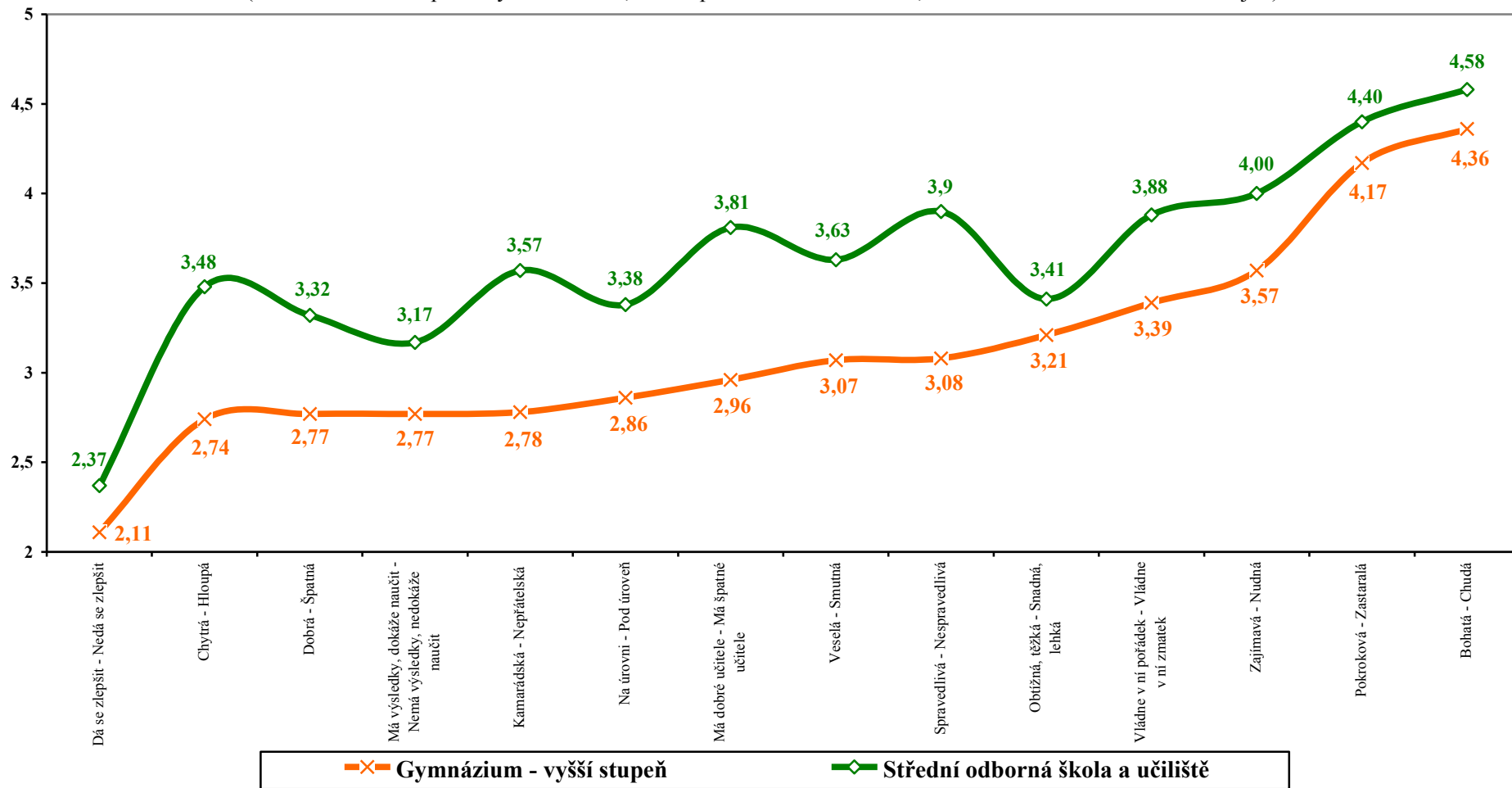
Žáci středních škol
(průměrné školní známky)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

Jak žáci středních škol hodnotí vlastnosti školy, do které chodí

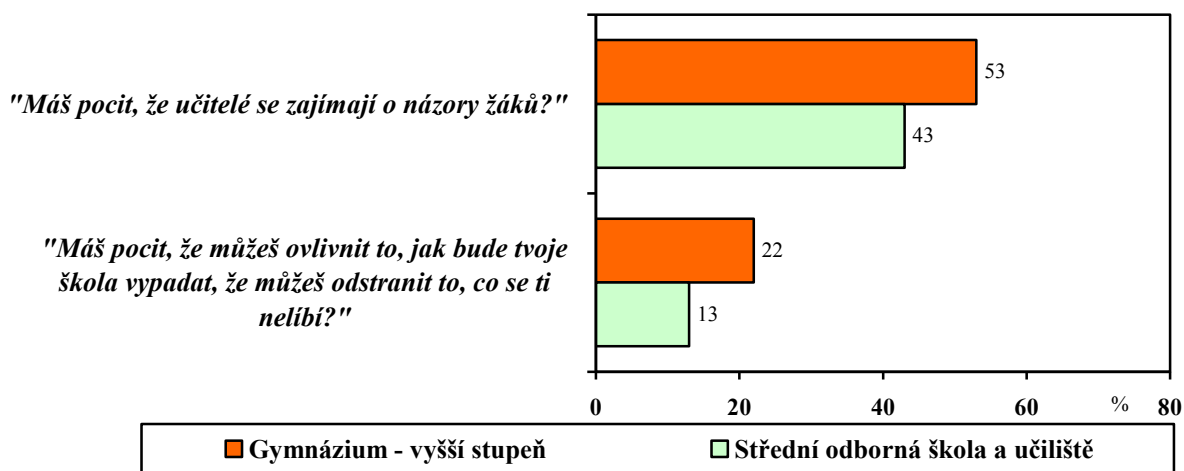
(vážené aritmetické průměry na škále 1-7, kde 1=první uvedená vlastnost, 7=druhá uvedená vlastnost ve dvojici)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

Vztah školy a učitelů k názorům žáků

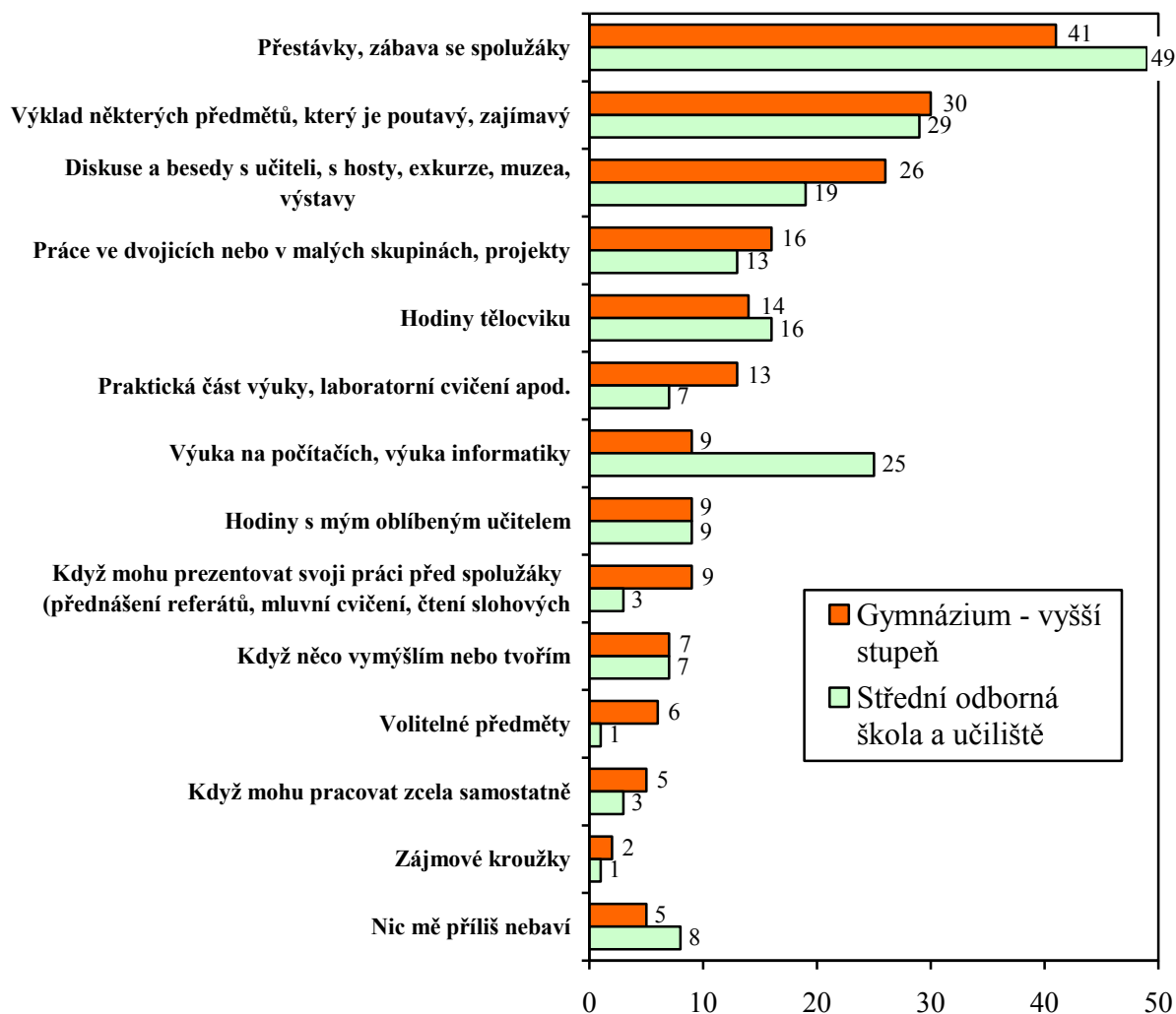
Názory žáků středních škol

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

"Co Tě ve škole nejvíc baví?"

(respondent mohl vybrat nejvýše dvě odpovědi ze seznamu, celkový součet všech odpovědí je tedy vyšší než 100 %)

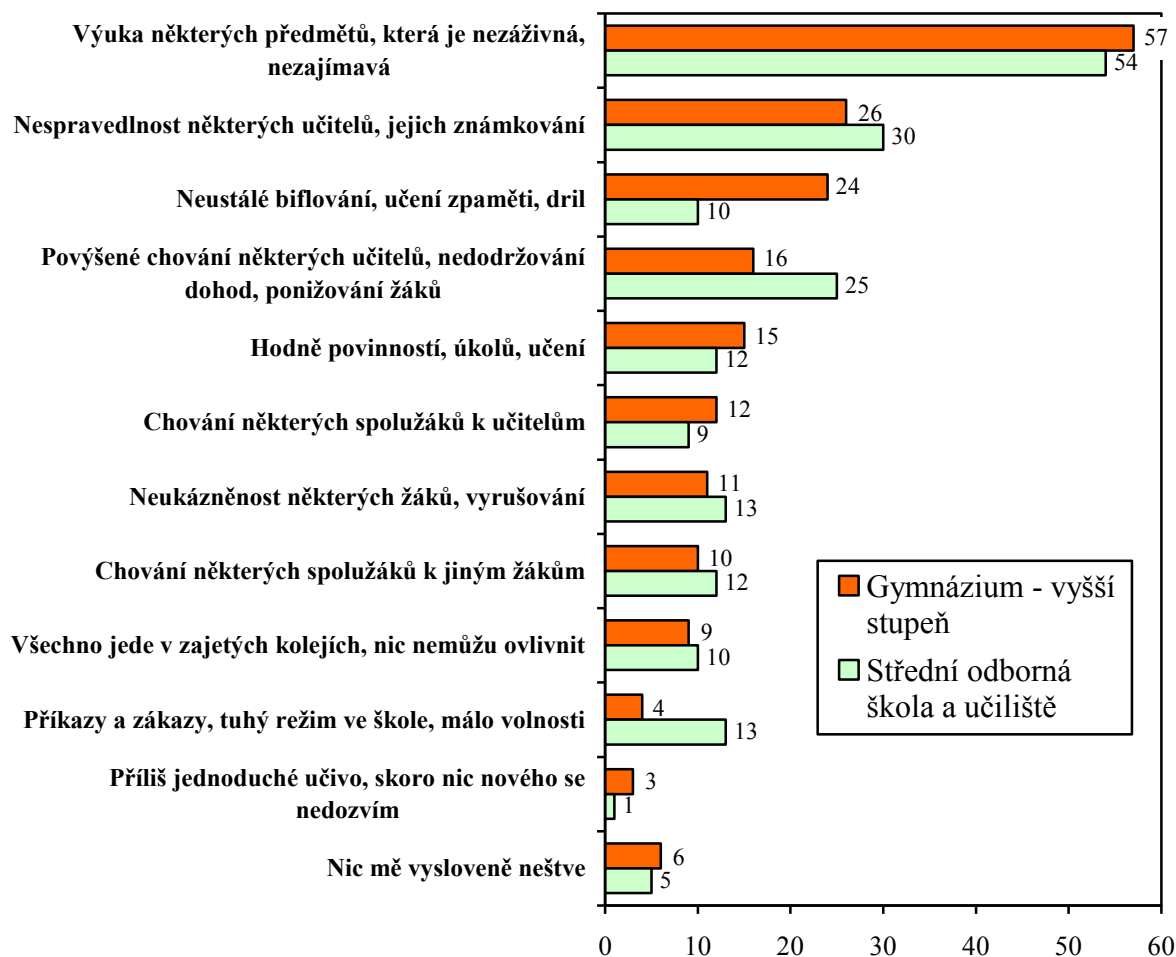

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009, 185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií, 232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

"Co ti ve škole nejvíc vadí, štve, co tě otravuje?"

Žáci středních škol

(respondent mohl vybrat nejvýše dvě odpovědi ze seznamu, celkový součet všech odpovědí je tedy vyšší než 100 %)

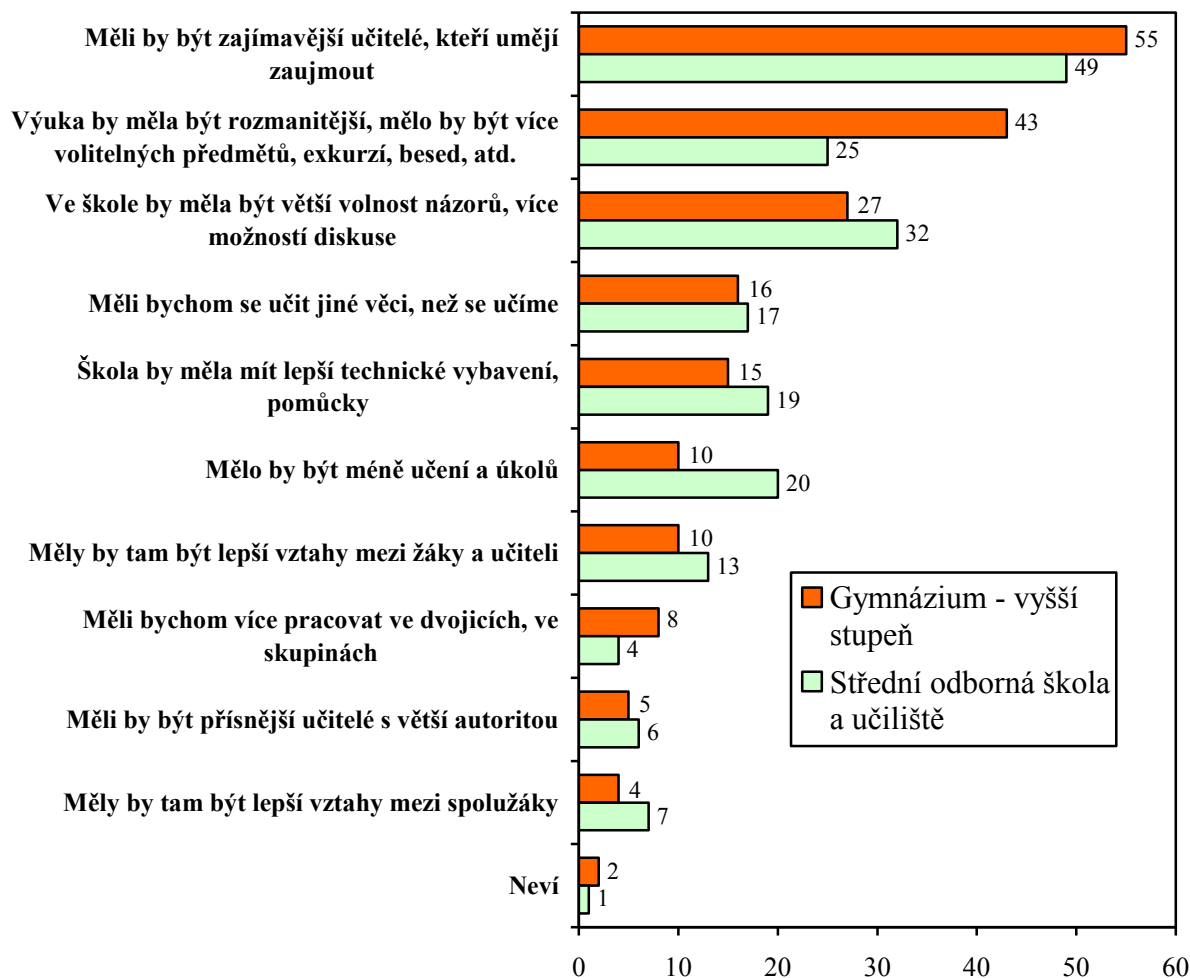

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT, Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009, 185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií, 232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť

"Co by se ve škole hlavně muselo dít, aby škola děti zajímala víc než dnes?"

Žáci středních škol

(respondent mohl vybrat nejvýše dvě odpovědi ze seznamu, celkový součet všech odpovědí je tedy vyšší než 100 %)

Pramen: STEM/MARK, Sociologický výzkum pro MŠMT,
Akce ŠKOLA – Žáci o škole a vzdělávání, 4/2009,
185 respondentů – žáků vyššího stupně gymnázií,
232 respondentů – žáků středních odborných škol a učilišť